

Workplace Communication IV

To cite this article: Nissilä, N., Heittola, S., Pilke, N. & Landqvist, H. (2021). "Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par frågor" – Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa. In: H. Katajamäki, M. Enell-Nilsson, H. Kauppinen-Räsänen, L. Kääntä & H. Salovaara. Workplace Communication IV. Vaasa: VAKKI Publications 13. 153–168. Available at: <https://vakki.net/index.php/2021/12/21/workplace-communication-iv/>. ISBN 978-952-69732-0-3.

"Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par frågor" – Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa

Niina Nissilä^a, Sanna Heittola^b, Nina Pilke^c & Hans Landqvist^d

^a Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö, Vaasan yliopisto

^b Kielikeskus Linginno, Vaasan yliopisto

^c Kielikeskus Linginno, Vaasan yliopisto

^d Institutionen för svenska språket, Göteborgin yliopisto

The Swedish Tekniska Nomenklaturcentralen TNC (2000–2018 Terminologisentrum TNC) has been Sweden's national center for special languages and terminology work for more than 75 years. Since its founding in 1941, the TNC has been active not only in Sweden, but also in establishing and maintaining international contacts. The article describes the contacts between actors in the Swedish and Finnish terminology field, looking in particular at the contacts between the TNC and actors in the Finnish higher education sector between the 1940s and the 1990s. The method utilized is close reading and content analysis. The research material used is the collection of foreign correspondence in the TNC's document archive, and in particular the section stored in connection with the code Ufin, i.e. sections concerning communication between the TNC and Finnish actors. The article describes the topics covered in the communication, the objectives and consequences of the communication and the results achieved. The article focuses especially on the contacts between the TNC and two active actors in Finland, professor Jarl Salin at the Åbo Akademi University and professor Christer Laurén at the University of Vaasa. In the analysis, the Ufin themes of the letters were categorized in four main categories: publications, communication, information and language issues. In professor Jarl Salin's letters, the most common theme was language issues, whereas Professor Christer Laurén contacted TNC especially in connection with publications and publishing.

Avainsanat: sanastotyö, terminologia, asiantuntijat, verkostot, erikoisalut

1 Johdanto: tavoitteet, aineisto ja menetelmä

Erikoisalojen viestinnässä keskeinen viestintäväline on erikoisalan oma käsitteistö ja termit. Oman alan termistön ansiosta erikoisalojen ja tieteenalojen asiantuntijat voivat viestiä oman aihepiirinsä käsitteistä yksiselitteisesti, taloudellisesti ja tarkasti. Pienillä kielialueilla, kuten Pohjoismaissa, omakielisen termistön luominen, ylläpitäminen ja huolto nousi erikoisalojen, erityisesti teknisten alojen, asiantuntijoiden ja kielenhuolto-organisaatioiden yhteiseksi asiaksi 1930-luvun lopulla. Silloin todettiin, että oma kieli voi olla toimiva ja monipuolinen viestintäväline vain, jos sillä voi viestiä yksiselitteisesti myös erikoistuneista ja abstrakteista aiheista (ks. esim. Selander 1972: 95). Tällöin alettiin systemaattisesti kehittää sanastotyötä oman kielen erikoiskielisten resurssien rikastuttamiseksi, ja tähän tarpeeseen Pohjoismaissa ryhdyttiin 1940-luvulla perustamaan kielenhuolto-organisaatioita ja terminologiakeskuksia (Reuter 2015: 435).

Ruotsalainen Tekniska Nomenklaturcentralen TNC (vuosina 2000–2018 Terminologiscentrum TNC) oli yli 75 vuoden ajan Ruotsin kansallinen erikoiskielten ja sanastotyön keskus. TNC pyrki heti perustamisvuodestaan 1941 alkaen aktiivisesti paitsi verkostoitumaan erikoisalojen asiantuntijoiden kanssa kotimaassaan Ruotsissa, myös luomaan ja ylläpitämään kansainvälisiä, erityisesti pohjoismaisia kontakteja. (Tekniska Nomenklaturcentralens årsberättelse 1941–1942) Sukulaiskielten erikoissanaston ja sanastotyön rinnakkaisen kehittämisen voidaan katsoa vahvistavan kieliperheen kielten toimivuutta ja tukevan siten erityisesti pienten kielten asemaa (Galinski 1999: 83). TNC:n johtajan asema oli toiminnassa keskeinen, sillä hän kokosi ja vakiinnutti aktiivisen kirjeenvaihdon avulla erikoisalojen kotimaisista ja ulkomaisista asiantuntijoista ja yhteiskunnallisista vaikuttajista verkoston, jonka asiantuntemusta hän hyödynsi terminologiakysymysten ratkaisemisessa. Kirjeenvaihdon osapuolina asiantuntijaverkostossa oli henkilöitä, jotka työskentelivät yhteiskunnan eri aloilla mm. teollisuudessa, yhteisöissä, korkeakouluissa ja virastoissa. Nämä henkilöt ovat yhteiskunnan eri aloilla organisaatioissa asiantuntijatehtävissä toimivia henkilöitä, jotka kirjeaineiston tarkastelun perusteella ovat olleet TNC:n käymän kirjeenvaihdon osapuolena. (Pilke, Nissilä & Landqvist 2021: 88–92)

Yhteispohjoismainen yhteydenpito norjalaisen ja tanskalaisen sanastokeskusten kanssa aloitettiin jo toiminnan alkuvuosina, sillä TNC:n tapaan nekin aloittelivat toimintaansa 1940-luvulla (Selander 1972: 95–96; Bucher 2016: 71–75). Esimerkiksi tarkastelemamme kirjearkiston ensimmäiset Norjaan ja Tanskaan lähetetyt sanastokysymyksiä koskevat kirjeet on päivätty vuonna 1945. Myös pohjoismaiset kielikomiteat olivat 1950- ja 1960-luvuilla kiinnostuneita terminologiasta, ja pyrkimyksenä oli lähentää skandinaavisia kieliä toistensa kanssa (Reuter 2015: 435). Suomessa sanastotyö sai oman kansallisen organisaation vuonna 1974, jolloin Tekniikan sanastokeskus TSK aloitti toimintansa (Sanastokeskus ry 2021; Seppälä & Suhonen 2017). Siitä huolimatta TNC:llä oli 1940-luvulta saakka aktiiviset suhteet myös Suomeen. Toisaalta suhteet liittyvät ruotsin kielen kielenhuollon perinteeseen, jonka mukaisesti suomenruotsin ja ruotsinruotsin standardikielet pyritään kielen plurisentrisyydestä huolimatta pitämään mahdollisimman yhtenäisinä (Reuter 1992: 113–114). Toisaalta terminologisten menetelmien kehittämiseen ja ruotsinkieliseen sanastotyöhön liittyvää yhteistyötä tehtiin myös suomalaisten sanastotyön parissa toimivien tahojen kanssa (ks. Selander 1972: 100). Yksi yhteistyötahoista oli professori Jarl Salin, joka toi esiin kiinnostustaan termityöhön 1942 lähettämässään

kirjeessä artikkelimme otsikon mukaisesti: "Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par spörsmål". Yhteispohjoismaisen Nordterm-yhteistyöelimen perustaminen 1976 vakiinnutti yhteistyön ja tiedonvaihdon terminologisen työn, koulutuksen ja tutkimuksen osalta (Picht 2007; Jolkkonen 2008: 89–90; Bucher 2017: 280).

Vuonna 2016 alkanut tutkimushanke *Termer i tid – tidens termer* kuvaa TNC:ssä vuosikymmenten ajan tehtyä erikoisalojen sanastotyötä ja terminologisten menetelmien kehittämistä. Hankkeessa on vuonna 2021 mukana tutkijoita Göteborgin ja Vaasan yliopistoista. (Landqvist, Nissilä & Pilke 2017; *Termer i tid – Tidens termer* 2021) Tämän artikkelin tavoitteena on kuvata ja analysoida Ruotsin TNC:n ja Suomen välistä yhteydenpitoa luokittelemalla kirjeissä esiintyviä aihepiirejä ja tarkastelemalla, mitkä aihepiirit ovat tavallisimpia eri vuosikymmeninä. Tarkastelemme erityisesti kontakteja, joita on ollut TNC:n ja kahden suomalaisen korkeakoulun, Åbo Akademin ja Vaasan yliopiston (entinen Vaasan kauppakorkeakoulu, Vaasan korkeakoulu) välillä 1940-luvulta alkaen. Nämä kaksi korkeakoulua valittiin tarkastelun kohteeksi, koska yksi hankkeen aiemman osatutkimuksen tuloksista on osoittanut, että TNC vaikuttaisi Ruotsin sisäisessä verkostotoiminnassaan vuosina 1941–1983 kääntyneen yksittäisissä termikysymyksissä määrällisesti useammin korkeakoulun kuin yrityksen puoleen (Landqvist & Pilke 2021; Landqvist & Pilke 2020). Tämän pohjalta valitsimme tähän analyysiin Suomesta mukaan kaksi aineistossa useimmin esiintynyttä korkeakoulua. TNC:n ensimmäinen johtaja John Wennerberg totesi verkoston toimintaa vakiinnuttaessaan, että organisaatiot saadaan mukaan henkilöiden oman mielenkiinnon perusteella, ja hän pyrki löytämään osapuoliksi aktiivisia henkilöitä, joille kirjeet osoitettiin ja jotka myös osoittivat mielenkiintonsa sanastotyötä kohtaan vastaamalla saamiinsa kirjeisiin. Tässä artikkelissa keskitymme tarkastelun kohteina olevista korkeakouluista kahteen aktiiviseen henkilöön: professori Jarl Saliniin (Åbo Akademi) ja professori Christer Lauréniin (Vaasan yliopisto). TNC:n toiminnan alkuvuosina TNC:n johtaja itse näyttäytyy kirjeenvaihdossa organisaationsa ainoana edustajana, ja johtaja edustaa näin TNC:tä (Pilke, Nissilä & Landqvist 2021: 87–88). Artikkelia varten tarkastelemassamme aineistossa TNC:tä edustaa kaksi johtajaa: John Wennerberg, joka toimi johtajana toiminnan vuosina 1941–1957, ja Einar Selander, joka toimi johtajana toiminnan jo vakiinnuttua vuosina 1960–1977 (Wennerbergistä ks. Hambreus 1957 ja Selanderista Bucher 1994).

Artikkelissa vastaamme kahteen tutkimuskysymykseen:

1. Mitä aihepiirejä yhteydenpito koski?
2. Millaisia tavoitteita yhteydenpidolla oli erityisesti kahden professorin, Jarl Salinin ja Christer Laurénin näkökulmista?

Tutkimusaineistona hyödynnämme TNC:n laajaa, 180 hyllymetriä käsittävää digitoimatonta dokumenttiarkistoa, jota säilytetään Riksarkivetissa Tukholmassa (Pilke, Nissilä & Landqvist 2021: 82). Tässä artikkelissa tarkastelemme arkiston ulkomaankirjeenvaihtoa koskevaa kokoelmaa ja siitä erityisesti tunnuksella Ufin tallennettua aineistoa. Tunnus Ufin viittaa arkistossa ulkomaankirjeenvaihtoon "Utlandskorrespondens" ja erityisesti Suomeen ("fin") lähetetyistä tai Suomesta vastaanotettuihin kirjeisiin. Tarkastelumme rajoittuu vuosiin 1940–1998 eli vajaan 60 vuoden ajanjaksoon TNC:n perustamisesta alkaen. Kirjeet ja muut Suomen suuntaan käytyyn yhteydenpitoon liittyvät dokumentit

”Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par spörsmål” –
Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa

on koottu arkistossa kolmeen kansioon, jotka ovat TNC:n arkistossa saaneet tunnisteet Ufin 1941–1971, Ufin 1972–1989 ja Ufin 1990–1998.

Pääosa arkiston dokumenteista on erityyppisiä kansioihin arkistoituja paperille kirjoitus-koneella tai käsin kirjoitettuja tekstejä tai niiden kopioita, minkä lisäksi osaan on liitetty visuaalisia esityksiä kuten kuvioita, kuvia ja valokuvia (Landqvist & Pilke 2018: 94). Tunnuksen Ufin saanut aineisto koostuu 698 dokumentista, joista suurin osa on kirjeitä eli kirjallisia viestejä, joilla on lähettäjä ja vastaanottaja. Tuorein Ufin-kansioista, Ufin 1990–1998, sisältää edellä kuvattujen dokumenttien lisäksi jonkin verran tulostettuja sähköpostiviestejä. Ufin-kokoelma on osittain epätäydellinen, sillä siitä puuttuu kirjeitä, joihin viitataan muissa kirjeissä. Lisäksi kirjeistä käy ilmi, että kirjeenvaihtajat ovat käyneet suullista keskustelua aiheesta joko puhelimitse tai kasvotusten.

Artikkelin analyysimenetelmänä on teemoitteleva lähiluku ja induktiivinen sisällönanalyysi. Tarkastelun taustaksi on ensin jaoteltu kirjeet kategorioiksi ajankohdan, kirjeiden lähettäjien ja vastaanottajien sekä yhteydenottojen teemojen mukaan, minkä jälkeen on analysoitu tarkemmin kirjeiden sisältöjä teemoittain. Näin kuvataan kvantitatiivisesti yhteydenpidon suuntaa ja sisältöä eri ajanjaksoina ja eritellään laadullisesti kirjeiden sisällöstä välittyviä yhteydenpidon tavoitteita. Laadullisen analyysin esimerkit on valittu sen perusteella, että otoksesta ilmenee keskustelu dialogina ja otos tuo esille keskustelijoiden omia näkemyksiä keskusteltavasta aiheesta. Lisäksi esimerkeiksi on valittu lyhyehköjä tekstikatkelmia, jotka ilmentävät kirjeenvaihdon osallistujien tavoitteita.

Olemme tarkastelleet aineistoa selvittämällä keitä eli mitä organisaatioita ja henkilöitä yhteydenpitoon osallistui ja tarkastelemalla kirjeenvaihdon aihepiirejä. Suomalaisissa korkeakouluissa työskentelevät henkilöt ovat yritysten, kirjastojen, viranomaisten ja järjestöjen ohella yksi yhteydenpidon osapuolista. Korkeakouluille ja niissä työskenteleville henkilöille on lähetetty 42 kirjettä vuosina 1942–1998, ja heiltä on vastaanotettu 36 kirjettä. Korkeakoulujen lähettäjien ja vastaanottajien joukosta löytyy viisi organisaatiota: Helsingin yliopisto, Svenska handelshögskolan i Helsingfors, Teknillinen korkeakoulu (TKK, nykyään osa Aalto-yliopistoa), Vaasan kauppakorkeakoulu (vuodesta 1982 Vaasan korkeakoulu, vuodesta 1991 Vaasan yliopisto) ja Åbo Akademi. Korkeakoulujen kirjastot on eroteltu omaksi kategoriakseen, joten niiden kanssa käyty kirjeenvaihto ei sisälly em. lukuihin.

Eniten korkeakoulusektorin Ufin-kirjeenvaihtoa TNC:llä on ollut Åbo Akademin ja nykyisen Vaasan yliopiston kanssa. Åbo Akademin akateemisista yksiköistä tai kirjastosta on lähetetty 50 kirjettä TNC:lle, ja ne ovat vastaanottaneet yhdeksän kirjettä TNC:lta. Vaasan yliopistosta ja sen kirjastosta on lähetetty TNC:lle 20 kirjettä, ja TNC on lähettänyt niille 19 kirjettä. Aineiston tarkastelussa nousee näistä korkeakouluista esiin kaksi asian tuntijaa, joiden kanssa yhteydenpito on ollut erityisen aktiivista sekä lähettäjän että vastaanottajan näkökulmasta: Jarl Salin (luku 3.1) ja Christer Laurén (luku 3.2).

2 Ruotsalainen TNC sanastotyön uranuurtajana

Tekniska Nomenklaturcentralen TNC perustettiin insinöörien ja tekniikan alan asiantuntijoiden aloitteesta vuonna 1941 vastaamaan nopean teknisten alojen kehittymisen aiheuttamaan sanastotyön tarpeeseen (Bucher 2016). Perustamisasiakirjassa TNC:n tehtäväksi kirjattiin aineistojen kerääminen ja käsittely, termiehdotusten tekeminen, käsikirjojen ja muiden julkaisujen laatiminen sekä sanastotyön ja teknisten alojen aihepiireihin liittyvien oppikirjojen ja muun kirjallisuuden seuraaminen. TNC:n tuli myös neuvoa valtiollisia toimijoita, yrityksiä ja yksittäisiä asiantuntijoita teknisiin termeihin liittyvissä kysymyksissä. Keskeisiin tehtäviin kirjattiin myös yhteydenpito muihin maihin sanastotyöhön liittyvissä asioissa. (Tekniska Nomenklaturcentralens årsberättelse 1941–1942: 19)

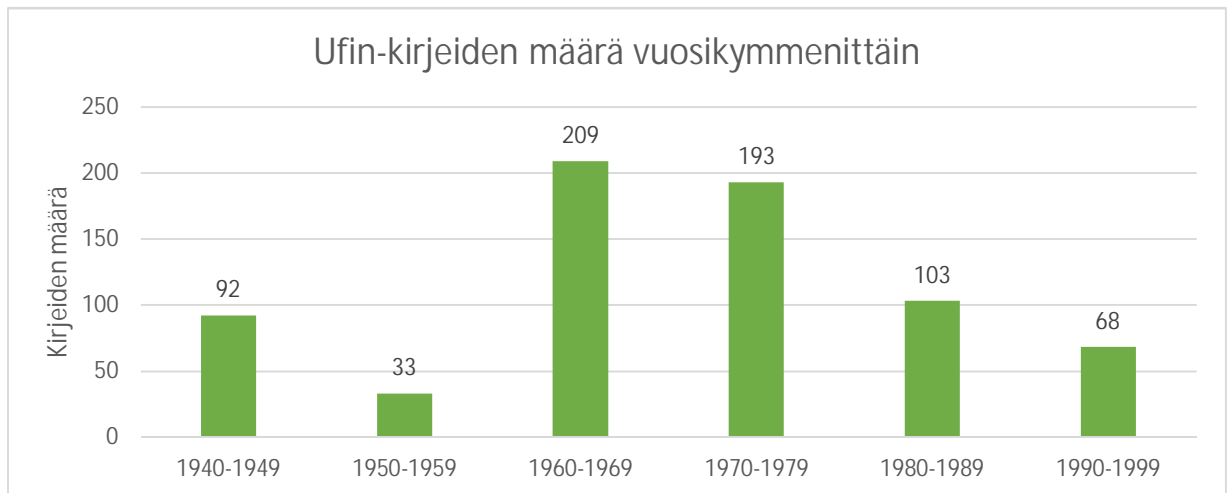
Vuosina 1941–2000 TNC oli voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka jäseniin kuuluivat muun muassa perustajajäsen insinöörien ammattijärjestö Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien IVA, ruotsalainen standardisoimisorganisaatio Svenska Institutet för Standarder SIS, Ruotsin teknilliset korkeakoulut, yliopistoja, valtion virastoja sekä yksityisiä yrityksiä (Bucher 2011: 87; Bucher 2016: 74). Toiminnan alusta alkaen työskentely perustui aktiiviseen yhteistyöhön eri erikoisaloilta kootun asiantuntijaverkoston kanssa.

Etenkin toiminnan alkuvuosina TNC:n toimitusjohtajana vuosina 1941–1957 työskennelleellä John Wennerbergillä oli Ruotsin terminologiatyön kehittämisessä keskeinen rooli. Wennerberg organisoï, kehitti ja kokeili erilaisia toimintamuotoja sanastotyön toteuttamiseksi, loi laajan yhteistyöverkoston toimien samalla itse terminologina ja sanastotyön menetelmien kehittäjänä. Tekniikan alan asiantuntijoiden kanssa käyty tekniikan erikoisalojen termistöä koskeva kotimainen kirjeenvaihto oli Wennerbergin vuosina tärkeä toimintamuoto. (Hambraeus 1957; Nissilä & Pilke 2017: 247; Pilke, Nissilä & Landqvist 2021: 88–92) Hänen pitkäaikaisen seuraajansa Einar Selanderin, joka toimi toimitusjohtajana vuosina 1960–1977, käymä yhteydenpito avautui korostuneemmin myös kansainväliseen suuntaan, ja muun muassa kirjeenvaihto Suomeen päin vilkastui (Bucher 1994: 3).

3 Yhteydenpito

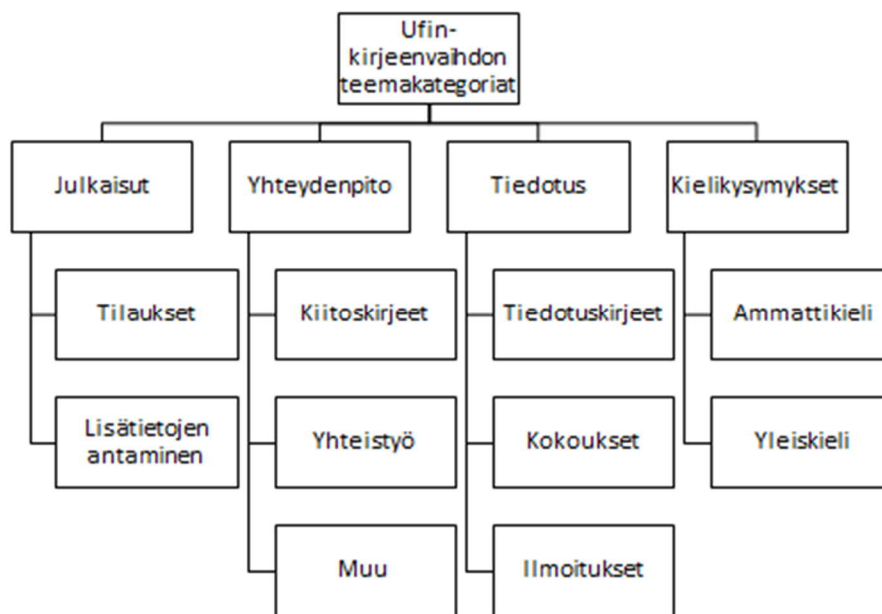
Suurin osa TNC:n asiantuntijaverkostossa toimineista henkilöistä on ruotsalaisia tekniikan alojen asiantuntijoita, mutta yhteyttä on pidetty myös Suomeen. Ufin-yhteydenpito on ollut aktiivisinta 1960- ja 1970-luvuilla (ks. kuvio 1), jolloin on lähetetty lähes 60 % (yhteensä 402 kpl) kaikista Ufin-kirjeistä. Suomesta on lähetetty TNC:lle eniten kirjeitä vuonna 1972 (26 kpl) ja TNC:stä on lähetetty Suomeen eniten kirjeitä vuonna 1967 (32 kpl).

”Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par spörsmål” –
Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa

Kuvio 1. Ufin-kirjeiden määrä vuosikymmenittäin

Tutkimuskysymystä 1 selvittäessämme jaottelimme Ufin-kirjeet lähiluvun perusteella teemoittain neljään pääkategoriaan: julkaisut, yhteydenpito, tiedotus ja kielikysymykset (ks. kuvio 2 ja taulukko 1).

Kuvio 2. Ufin-yhteydenpidon teemakategoriat

Kuten taulukosta 1 käy ilmi, kategorioista selvästi suurin on julkaisut, joka sisältää yli 40 % Ufin-kirjeistä. Julkaisut-teemakategoriaan sisältyvät kirjeet ovat lähinnä keskustelua julkaisuista, tilauksia sekä lisätietojen antamista julkaisuista. Yhteydenpito-kategoria, jonka osuus on noin 26 % kirjeistä, sisältää kiitoskirjeitä, yhteistyöpyyntöjä ja keskustelua mahdollisesta yhteistyöstä sekä muita kirjeitä.

Taulukko 1. Ufin-yhteydenpidon teemakategorioiden koko (lukumäärä ja prosenttiosuus)

Kategoria	Kirjeet
Julkaisut	288 (41 %)
Yhteydenpito	184 (26 %)
Tiedotus	143 (21 %)
Kielikysymykset	83 (12 %)
Yhteensä	698 (100 %)

Tiedotus-kategorian osuus on noin viidesosa, ja se sisältää tiedotusta esimerkiksi sihteerin vaihtumisesta tai uudesta osoitteesta. Lisäksi kategoriaan kuuluu kokouksiin liittyvää yhteydenpitoa, esimerkiksi kokouskutsuja ja keskustelua uusista julkaisuista, lehdissä julkaistavista ilmoituksista ja kirja-arvioinneista. Ufin-yhteydenpidon määrällisesti suurin kategoria on kielikysymyksiä koskevat kirjeet (osuus noin 12 %). Kirjeet koskevat sekä ammattikieltä että yleiskieltä.

3.1 Asiantuntija Åbo Akademista

Aineiston näkyvin suomalainen korkeakoulussa työskennellyt asiantuntija, jonka kanssa TNC on käynyt kirjeenvaihtoa, on professori Jarl Salin (vuoteen 1940 saakka Kuusinen, 1898–1974). TNC on lähettänyt kahdeksan kirjettä Jarl Salinille, ja Salin puolestaan on lähettänyt vuosina 1942–1964 TNC:lle yhteensä 17 kirjettä. Salin oli sekä kone- että sähkötekniikan diplomi-insinööri, joka väitteli tekniikan tohtoriksi vuonna 1936. Ennen siirtymistään Åbo Akademian palvelukseen vuonna 1933 Salin työskenteli valtion vesivoimalaitoksella mm. monivuotisessa Imatran voimalaitoksen rakennushankkeessa 1922–1929 sekä sähkö- ja konepajateollisuuden osastopäällikkönä 1929–1932. Åbo Akademiassa hän toimi ensin koneenrakennuksen opettajana ja myöhemmin professorina vuosina 1937–1966. Hän oli ahkera tekniikkaa ja tiedettä käsittelevien artikkeleiden kirjoittaja (tuotanto noin 50 artikkelia) ja hoiti työnsä lisäksi useita luottamustehtäviä. Hänet valittiin Suomen Svenska tekniska vetenskapsakademien jäseneksi vuonna 1934, ulkomaiseksi jäseneksi Ruotsin IVA:an (Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien) vuonna 1954 ja Teknillisten tieteiden akademian jäseneksi vuonna 1957. (Vem och vad 1967; Sten 2010: 58)

Tarkastelemaamme Ufin-aineistoon Jarl Salinin nimi ilmestyy ensimmäisen kerran maaliskuussa 1942, jolloin hän oma-aloitteisesti ottaa yhteyttä TNC:n silloiseen toimitusjohtajaan John Wennerbergiin ja ilmoittaa kiinnostuksensa tekniikan alan sanaston kehittämiseen kysyen heti muutamia kysymyksiä (katso esimerkki 1).

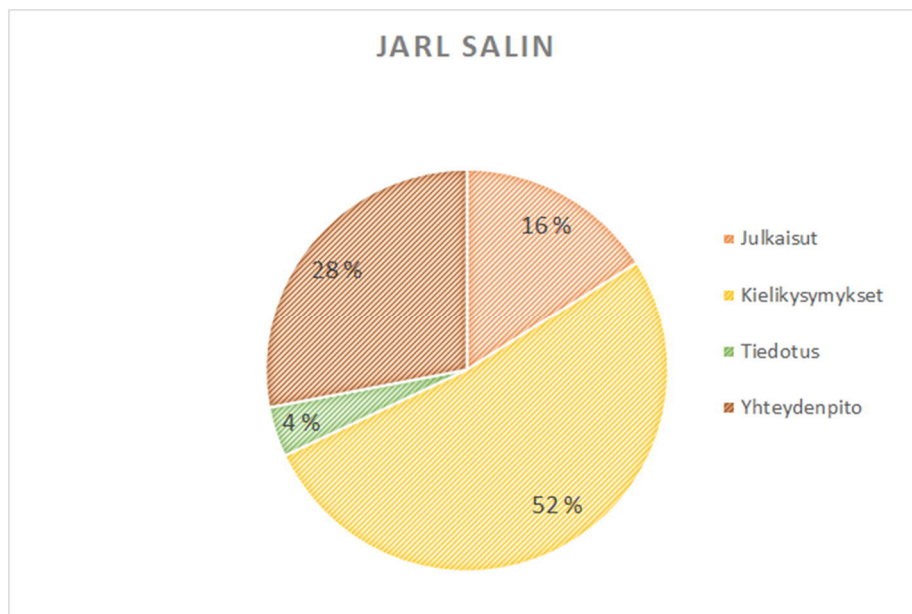
- (1) Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par frågor, som ideligen bereda mig bekymmer: [...] Jag skulle gärna fortsätta med att främst med tanke på min undervisning draga nytta av Edert nu mera på det svenska tekniska språkets ans och vård inriktade arbete [...] (Salin 2.3.1942)

”Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par spörsmål” –
Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa

Salin korostaa alusta saakka kokevansa opettajan roolissaan olevansa vastuullinen toimimaan esimerkillisenä kielenkäyttäjänä niin erikoiskielen sanaston ja merkintätapojen kuin yleiskielenkin käytössä. Kuten esimerkki 2 osoittaa, Wennerberg vastaa Salinille kohteliaasti ja ripeästi ja vaikuttaa olevan varsin ilahtunut professorin osoittamasta mielenkiinnosta sanaston kehittämistä kohtaan:

- (2) Det skulle vara mig ett synnerligen stort nöje att få del av Professorns övriga nomenklaturspörsmål, när sådana dyka upp. Kanske TNC på något sätt kunde bidra till deras lösning. (Wennerberg 4.3.1942)

Kuten kuvio 3 osoittaa, TNC:n ja Jarl Salinin kirjeenvaihto koskeekin enimmäkseen kielikysymyksiä (52 % kirjeenvaihdosta) sekä yhteydenpitoa (28 % kirjeenvaihdosta). Salin myös aktiivisesti kiittää saamastaan avusta ja TNC:n lähettämistä julkaisuista. TNC:n ja Salinin välisessä Ufin-yhteydenpidossa Salin vaikuttaa olevan aktiivisempi osapuoli, sillä TNC lähinnä vastaa Salinin kysymyksiin ja kirjeisiin.

Kuvio 3. Jarl Salinin ja TNC:n välinen kirjeenvaihto teemoittain (N=25)

Koko aineiston ja Salinin välisessä teemakategorioiden vertailussa korostuu, että Salin on ollut erityisen kiinnostunut kielikysymyksistä. Kielikysymyksiä koskevissa kirjeissään Salin tiedustelee ruotsinkielisiä ekvivalentteja vieraskielisille termeille, puntaroi olemassa olevien termien ja synonyymien sopivuutta, pohtii käsitteiden sisältöjä ja kysyy Wennerbergin näkemyksiä erikoisalan kieltä koskeviin kysymyksiin. Kysymyksillä on usein kytkös Salinin opetukseen, kuten esimerkissä 3.

- (3) Vid en omarbetning av mina föreläsningar står jag inför valet av en bokstavsbezeichnung för vikter dvs. för tunga massor och jag skulle sätta stort värde på att få del av Edra synpunkter och förslag. (Salin 3.2.1946)

Sekä Wennerberg että Salin kirjoittavat Teknisk tidskrift -julkaisuun ainakin kerran (5.12.1944), kun Wennerberg pyytää Salinilta kommentteja TNC:n palstalla (TNC-spalt)

julkaistavaan tekstiin. Salin ja Wennerberg vaihtavat julkaisuja, mutta myös tiedustele-
vat lähteitä toisiltaan, kuten esimerkissä 4.

- (4) Om mitt minne ej bedrar mig ha Ni någonstädes skrivit att svensk lagstiftning ger ordet "vikt" betydelse av något som ej varierar med orten (massa). Jag vore mycket tacksam att till stöd för ett diskussionsinlägg i anledning av ett i Tekn. För. i Finl. Förh:s februarinumner ingående uttalande av prof. Karl F. Lindman få en uppgift på var det åsyftade lagrummet står att finna och om TNC fattat ståndpunkt i frågan och om denna publicerats. (Salin 10.3.1945)

Tieteenalojen kehittyminen nostaa esiin kiinnostavan tieteenalan asemointia ja nimeä-
mistä koskevan kysymyksen. Salin puntaroi monisanaisesti nimityksen tillämpad mate-
matik sopivuutta, ehdottaa omasta mielestään sopivampaa nimitystä bruksmatematik
ja kysyy Wennerbergin mielipidettä asiaan (katso esimerkki 5).

- (5) Det primära i matematiken är alltså tillämpningarna, vilket uttalande ju rent språkligt sett är en paradox. Den benämning jag nu närmast tänkt på denna nya matematik med bibehållen principiell kontakt med "tillämpningarna" - blott med frihet att från fall till fall tolka begreppens motsvarigheter på olika sätt - är bruksmatematik, därmed avseende att denna matematik, i motsats till den gängse matematiken är särskilt tillskuren för praktiskt bruk. (Salin 12.3.1942, alleviivaus alkuperäisessä tekstissä)

Wennerberg toteaa ehdotetun nimityksen olevan kielellisesti oikein muodostettu,
mutta läpinäkyvyyden näkökulmasta sopimaton (katso esimerkki 6).

- (6) Namnet bruksmatematik är ur språklig synpunkt bildat, men det leder tanken i första hand till en matematik avsedd för praktiskt bruk (jfr bruksföremål) och icke till en matematik som är särskilt fast knuten till praktiska utgångserfarenheter ("tillämpningar"). (Wennerberg 22.4.1942, alleviivaus alkuperäisessä tekstissä)

Salinin kirjeet ovat pitkiä ja pohdiskelevia, ja niissä esitetyt kysymykset koskevat paitsi termejä ja käsitteitä myös erityisesti fysiikan ja matematiikan merkintätapoja ja niiden luentaa. Wennerberg toteaa kirjeessään Salinille 22.4.1942, että tämän kysymykset ovat olleet hankalampia kuin ne termikysymykset, joita TNC yleensä käsittelee (katso esimerkki 7).

- (7) De flesta frågor vi få, gälla namn på konkreta tekniska föremål. Vid behov utgår då rundfråga från TNC på bifogade blankett till i regel två å sex personer, och på grundval av deras utlåtanden ger TNC besked åt den ursprungligen frågande. Proceduren tar ca 3 veckor. Edra frågor har varit av mycket svårare art och ligga på ett plan som är mera ovanligt i vår praktik. (Wennerberg 22.4.1942)

Salin ja Wennerberg käyvätkin monen vuoden ajan keskustelua latinan kielestä lainatun preposition "per" käytöstä. Salin sivuaa asiaa jo heti ensimmäisessä kirjeessään 2.3.1942. Hän palaa asiaan uudelleen joulukuussa 1944, jolloin hän mainitsee olevansa jäsenenä työryhmässä, joka pohtii suureiden ja yksiköiden merkintätapojen standar-
dointia (9.12.1944). Wennerberg vastaa lyhyesti 16.12.1944 ja jatkaa keskustelua vielä uudelleen 26.2.1945. Salin puolestaan jatkaa keskustelua edelleen 6.3.1945. Vielä

”Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par spörsmål” –
Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa

vuotta myöhemmin, 8.3.1946, Wennerberg toteaa, että he edelleen ovat eri mieltä preposition käytöstä (katso esimerkki 8):

- (8) Edert brev av den 6.3.1945 är ett genmåle på mitt brev av den 26.2.1945 och visar att vi fortfarande inte tänker lika i fråga om ”per”. Utan att avse något omvändelseförsök skall jag i korthet omtala hur jag ser denna sak historiskt. [...] Min uppfattning är alltså fortfarande att ”per” betyder: för varje, på varje, och att ordet motsvarar bråkstreck endast när detta följes av måttenhet (eller annan bestämd måttuppgift). I varje fall kan vi i Sverige inte uttala (K/V som ”kostnad per volym”. (Wennerberg 8.3.1946)

Ilmeisesti perustelut ovat tyhjentävät, sillä tämän jälkeen aiheeseen ei enää palata. Ufin-kansioihin arkistoitu kirjeenvaihto Salinin ja TNC:n välillä harvenee vuoden 1946 jälkeen tuntuvasti. Arkiston kiertokirjeaineistossa (rundfrågor, lyhenne R) Salinin nimi kuitenkin esiintyy R-kirjeiden vastaanottajien joukossa joitakin kertoja vuosien 1947–1949 välisenä aikana. Kirjeenvaihdon analyysin pohjalta Wennerberg ja Salin vaikuttavat arvostaneen toistensa asiantuntemusta. Keskustelut ovat avoimia ja argumentoivia, vaikka myös erimielisiä näkemyksiä tuodaan esiin rakentavasti. John Wennerbergin siirryttyä eläkkeelle 1957 Salin kiittää kirjeissään (26.3.1962 ja 13.5.1964) TNC:ltä saamistaan julkaisuista, mutta ei enää esitä kysymyksiä tai käy keskustelua ammattikielestä ja sanastosta.

3.2 Asiantuntija Vaasan yliopistosta

Vaasan yliopiston ruotsin kielen professori Christer Laurén (s. 1942) lähetti TNC:lle vuosina 1972–1994 kuusi kirjettä ja vastaanotti 11. Laurén on vaikuttanut merkittävällä tavalla pohjoismaiseen terminologiaa koskevaan tutkimukseen ja alan korkeakouluopetukseen (ks. esim. Björklund, Koskela & Nordman 2002). Laurénin ja TNC:n välinen kirjeenvaihto linkittyy erikoisalaviestinnän ja terminologian tutkimus- ja koulutustoiminnan rakentamiseen Suomessa. Laurén aloitti akateemisen uransa ruotsin kielen apulaisprofessorina vuonna 1968 perustetussa Vaasan kauppakorkeakoulussa vuonna 1970. Laurén lähti hakemaan johtamalleen yksikölle Vaasan kauppakorkeakouluun sopivaa sekä muista vastaavista suomalaisista korkeakouluyksiköistä eroavaa ja kansainvälisyttä heijastavaa profiilia. Helsingin yliopiston (1840) ja Åbo Akademin (1923) jälkeen oli perustettu Jyväskylän (1958), Turun (1960), Tampereen (1964) ja Oulun (1965) pohjoismaisen filologian, pohjoismaisten kielten tai ruotsin kielen yksiköt. Vain Joensuussa ruotsin kielen yksikkö on perustettu myöhemmin kuin Vaasassa eli vuonna 1974.

Laurén valitsi kieliaineiden olemassaolon ja kasvun lähtökohdaksi kauppakorkeakoulu-kontekstissa kolme painopistealuetta: erikoisalaviestinnän, kääntämisen ja kieltenopetuksen. (Laurén 2014: 39) Hän katsoo kehittäneensä Vaasaan perinteisestä humanistisesta tiedekunnasta erottuvan yksikön:

Den som väntar sig en traditionell humanistisk fakultet i Vasa blir besviken. Här finns inte historieämnen, annat än som mycket perifera inslag, här finns inte heller språkhistoria och traditionell filologi, förutom genom enstaka anställda som forskar på dessa områden. Här finns i stället landets slagkraftigaste fakultet med inriktning på ett par grenar inom

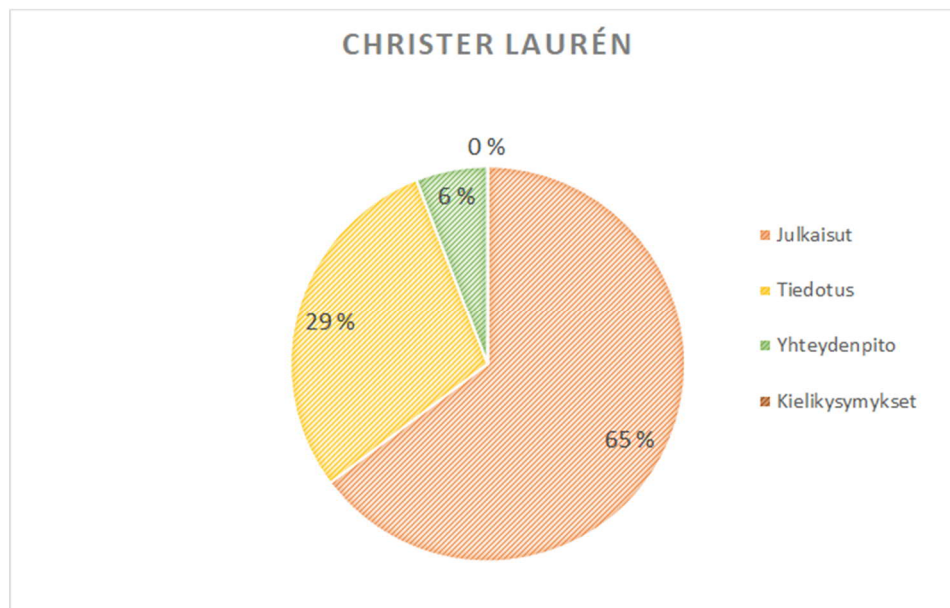
den tillämpade språkvetenskapen. I utvecklingen har kärnan funnits i fackspråklig kommunikation och terminologisk teori, som introducerats och utvecklats genom institutionen för nordiska språk. (Laurén 2014: 47)

Laurén on Vaasan yksikön toimintaa ja organisaatiota kehittäessään ja pitkäaikaisesti johtaessaan korostanut ja edistänyt muun muassa sitä, että on erotuttava muista vastaavista yksiköistä: "Vi skall inte alls tävla med de andra humanistiska fakulteterna i landet utan fortsätta med att vara annorlunda" (Laurén 2014: 50). Erikoisalaviestinnän eurooppalaiseen Wirtschaftslinguistik-traditioon perustuvan suuntauksen hän toi mukanaan vuoden 1971 vierailultaan Kööpenhaminan kauppakorkeakouluun. Vuonna 1974 laadittiin silloista kieltenlaitosta koskeva pitkän tähtäimen tutkimus- ja koulutusstrategia, johon kirjattiin erikoisalaviestinnän ja terminologian tutkimus. Suuntaus syntyi myös laajempaan Pohjoismaiseen eri alojen ruotsin-, suomen-, norjan-, tanskan- ja islanninkielistä viestintää koskevaan tarpeeseen. (Laurén & Nordman 2004: 185–187)

Laurénin terminologiaa koskeva ensimmäinen hanke oli laskentatoimen sanastohanke, jonka hän toteutti yhteistyössä Raimo Wiklundin kanssa. Sanasto Redovisningens terminologi julkaistiin Otavan kustantama vuonna 1977 (ks. Wiklund & Laurén 1977). Sanastohankkeen kautta avautui sekä pohjoismaisia että laajempia kansainvälisiä alan uusia kontakteja. Yksi näistä on Kööpenhaminan kauppakorkeakoulun terminologian professori Heribert Picht, jonka kanssa tehdyn yhteistyön merkitys on tutkimuksellisesti, kouluksellisesti ja myös yhteiskunnallisesti suuri. Erikoisalaviestinnän ja terminologian suuntaus kasvoi tutkimushankkeiden kautta vuosien aikana myös Pohjoismaita laajemmin kansainvälisesti tunnistetuksi ja tunnustetuksi vaasalaiseksi osaamisalueeksi. Yksi toiminnan tuloksista on 1984 perustettu erikoisalaviestinnän ja käännteorian Vakki-tutkijayhdistys ja sen vuosittaiset kansainväliset ja monikieliset symposiumit. (Laurén & Nordman 2004: 189–194) Vakki ry:n toiminnan Laurén on nähnyt ensisijassa vapaaehtoisuuteen perustuvana, epämuodollisena ja joustavana: "Vi försökte få VAKKI att fungera så oorganiserat som möjligt, helst anarkistiskt, det vill säga utan formaliteter. Att VAKKI senare blev registrerad, berodde på att vi behövde registrering för att kunna söka om medel för verksamheten." (Laurén 2014: 45)

Vuonna 2017 toteutettu kieliaineiden liikkeenluovutus Vaasan yliopistosta Jyväskylän yliopistoon sekä yliopiston liiketoimintaorientaatioon suuntautuva profilointi muutti alan perus- ja jatkokoulutusta. Vaasan yliopistossa on kuitenkin edelleen erikoisalaviestinnän ja terminologian koulutusta viestintätieteiden alalla sekä alan tutkimusta. Myös Vakki ry jatkaa edelleen toimintaansa Viestinnän tutkijayhdistys VAKKI ry:nä, jonka symposiumien aiheena on laaja-alaisesti työelämän viestintä. Kuviosta 4 ilmenee, että Christer Laurénin ja TNC:n kirjeenvaihto 1972–1994 koskee enimmäkseen julkaisuja (65 % kirjeenvaihdosta) ja tiedotusta (29 % kirjeenvaihdosta). Teemojen määrällinen jakautuminen noudattaa pääosin koko aineiston temaattista jakautumista (ks. Taulukko 1).

”Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par spörsmål” –
Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa

Kuvio 4. Christer Laurénin ja TNC:n välinen kirjeenvaihto teemoittain (N=17)

Sekä Laurénin henkilökohtainen että korkeakoulun kirjaston julkaisujen tilaamista koskeva kirjeenvaihto linkittyy suoraan alan opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen. Ufina-aineistossa oleva Laurénin ja TNC:n välisen kirjeenvaihdon ensimmäinen kirje on lähetty toukokuussa 1972 Vaasasta Tukholmaan. Kirjeen ovat allekirjoittaneet Christer Laurén ja Henri Broms, joka toimi kirjastonhoitajana. Kirjeessä kysytään mahdollisuudesta saada kaikki TNC:n nykyiset ja tulevat julkaisut ilmaiseksi kauppakorkeakoulun kirjastoon. Pyyntöä perustellaan kontekstin (professori, tekniikan ala, uusi kirjasto) ja opiskelijoiden tarpeilla sekä määrärahojen niukkuudella:

- (9) Vasa Handelshögskola är den enda finskspråkiga handelshögskolan i Finland som har en biträdande professur i svenska språket. Från och med pågående läsår, skolans fjärde, kan våra språkstuderande, blivande korrespondenter, sekreterare och språklärare i handelsläroverk, läsa till och med tre betyg i svenska. [...] Vårt anslag för inköp av litteratur är tyvärr litet. [...] Det finns planer på att utveckla undervisningen vid de tekniska läroinrättningarna, både svensk- och finskspråkiga, i Vasa till Tekniska högskolor. Allt detta gör att Tekniska Nomenklaturcentralens skrifter vore av största värde för oss. (Broms & Laurén 17.5.1972)

TNC:n johtaja Einar Selanderin vastaus 25.5.1972 Vaasasta lähetettyyn kirjeeseen on myönteinen, ja hän lupaa lähettää kaikki julkaisut, joita ei ole myyty loppuun.

Terminologia oli mahdollista ottaa Vaasassa laajaksi sivuaineeksi ensimmäistä kertaa syksyllä 1987. Tähän avaukseen liittyy TNC:n Laurénille lähettämä kirje, jossa viitataan kurssikirjan mahdollisuuteen (ks. esimerkki 10).

- (10) Handboken i lexikografi, som Du fick ett exemplar av i preliminärmanus, är nu klar för sättning. [...] Eftersom Du nämnde något om att boken skulle kunna fungera som kursbok i Finland i något sammanhang, skriver jag nu för att höra vad Du tror om detta efter att ha tagit del av innehållet. (Svensen 14.1.1987)

Kirjeessään Bo Svénen näkee mahdollisimman laajan kohderyhmän tärkeänä, jotta painos ei jäisi liian pieneksi ja ettei kirjan hinta sen vuoksi nousisi korkeaksi. Svénen pyytää Laurénilta vastausta "lähiaikoina" ja toivoo saavansa vastauksen kirjallisena, jotta voisi näyttää kirjeen Esselte Studium -kustantajalle. Laurénin vastauskirje puuttuu Ufin-aineistosta, mutta Svénenin maaliskuussa 1987 Laurénille lähettämästä kirjeen pohjalta vastaus on ollut positiivinen ja asia on siten edennyt toivotulla tavalla.

Esimerkistä 11 ilmenee, että myös tanskalaiset ja norjalaiset korkeakoulujen edustajat pitävät kirjaa kurssikirjaksi soveltuvana. Dag Gundersen (1928–2016) oli Oslon yliopiston professori ja leksikografi, joka julkaisi useita norjan kielen sanakirjoja (Projekt Runeberg 2021). Heribert Picht (s. 1940) työskenteli puolestaan professorina Kööpenhaminan kauppakorkeakoulussa ja hän on vaikuttanut merkittäväällä tavalla sekä Pohjoismaiseen että myös maailmanlaajuiseen terminologian alan kehitykseen (Engel 1999). Laurénin näkökulmasta päätöksellä hyväksyä Svénenin kirja kurssikirjaksi myös Vaasassa on merkitystä leksikografian ja myös terminologian alan opetuksen ja tutkimuksen yhteispohjoismaiselle kehitykselle ja yhteistyölle.

- (11) Det var roligt att höra att boken nu finns i kursfordringarna och att Du sprider ut att den skall komma. Jag har nu fått brev – att visa för förlaget – från både Danmark och Norge, skrivna av personer som både läst manuskriptet och tycker att det är OK (Heribert Picht och Dag Gundersen i Oslo). (Svénen 18.3.1987)

Yhdessä TNC:lle lähettämässään kirjeessä Laurén toivoo, että hänen erikoisalaviestintää koskeva kirjansa Fackspråk. Form, innehåll och funktion (Laurén 1993) saisi palstatilaa TNC Aktuellt -lehdessä, koska aihepiirin tutkimus on Ruotsissa vielä suppeaa (katso esimerkki 12).

- (12) Eftersom en hel del av TNC Aktuells läsare kan ha intresse av att veta om att den finns, kunde det vara fint med en anmälan. det är ju brist på svenska forskare med intresse för ämnet och med kännedom om det. (Laurén 6.2.1992)

Laurénin näkemys yhteistyön formalisoinnin tarpeettomuudesta tulee esiin Ufin-aineiston kirjeenvaihdossa. Vuonna 1986 on keskusteltu Nordtermin tehtävistä ja toiminnan ohjauksesta. TNC:lle osoittamassaan kirjeessä Laurén on sitä mieltä, ettei organisaatiota ja toimintaa tulisi formalisoida vain Norjan sisäisten haasteiden vuoksi:

- (13) En styrka har varit frånvaron av fast organisation. Frivillighet, anarki eller vad ska vi kalla det har tydligen kännetecknat Nordterm under alla tider. Effektivitet med minimal formalisering. Den reglering av verksamheten som nu möjligen är på väg är motiverad av internt norska problem om jag förstår det rätt. [...] Den fria viljan och behovet är styrkan och källan i nordiskt samarbete, inte de fast organiserade samsarbetsorganisationerna. (Laurén 4.8.1986)

Pohjoismainen yhteistyön merkitys sekä terminologia-alan kehittyminen ja vakiintuminen Vaasan (kauppa)korkeakoulussa näkyy Laurénin ja TNC:n välisessä kirjeenvaihdossa Nordtermin toiminnan (yksi Laurénin lähettämä kirje) lisäksi yhteispohjoismaisia tutki-

”Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par spörsmål” –
Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa

jakursseja (kaksi TNC:n lähettämää kirjettä) sekä kansainvälistä konferenssia ja kansainvälistä standardisointiryhmää (yksi TNC:n lähettämä kirje) koskevan keskustelun kautta.

4 Lopuksi

Artikkelissamme olemme tarkastelleet ruotsalaisen Terminologicentrum TNC:n Suomen kirjeenvaihtoa analysoimalla TNC:n arkiston kolmeen Ufin-kansioon tallennettua kirjeaineistoa, 698:aa kirjettä, vuosilta 1941–1998. Tarkastelu osoitti, että suurin osa kirjeenvaihdosta koskee julkaisujen tilauksia ja julkaisuihin liittyviä tietoja, mutta kirjeenvaihtoa käytiin molempiin suuntiin myös yhteydenpidon ja yhteistyön edistämiseksi sekä tiedottamistarkoituksessa. Pienempi osa kirjeenvaihdosta käsittelee erityisesti erikoiskieliin ja sanastoon liittyviä teemoja.

Tarkastelemme artikkelissamme lähemmin kahden Suomen korkeakoulusektorilla toimineen asiantuntijan kirjeenvaihdosta välittyviä tavoitteita. Professori Jarl Salin on ollut oman tieteenalansa (sähkötekniikka, konetekniikka) ruotsinkielisen sanaston aktiivinen kehittäjä ja erikoisalan asiantuntija, joka on omasta aloitteestaan pitänyt yhteyttä TNC:hen osallistuakseen oman alansa sanaston luomiseen, kehittämiseen ja levittämiseen erityisesti yliopisto-opettajan ja tutkijan roolissaan. Professori Christer Laurénin motiivit puolestaan ovat koskeneet erityisesti oman tieteenalan profiloimista nuorehkoissa akateemisissa yhteisöissä ja ovat siten olleet luonteeltaan institutionaalisia. Laurén on yhteydenottojen avulla luonut terminologia-alan akateemista yhteisöä ja siihen kuuluvaa julkaisu-, konferenssi- ja koulutustoimintaa vakiinnuttaakseen tieteenalan asemaa omassa korkeakoulu- ja kieliyhteisössään osana Pohjoismaista ja edelleen laajempaa kansainvälistä alan kontekstia. Salin käy kirjeenvaihtoa TNC:n kanssa 1940- ja 1950-luvuilla pääasiassa kielikysymyksistä. Laurénin ja TNC:n kirjeenvaihto jakautuu kolmelle vuosikymmenelle (1970-, 1980- ja 1990-luvuille), ja se koski pääosin julkaisuja sekä konferensseja ja koulutusta koskevaa tiedotusta.

Tässä artikkelissa olemme rajanneet laadullisen aineiston analyysin kirjeenvaihtoon, jota TNC on käynyt organisaationa kahden suomalaisen korkeakoulusektorin asiantuntijan kanssa. Jatkossa käymme läpi myös TNC:n kirjeenvaihtoa yksittäisten henkilöiden osalta. Diakroninen aineisto mahdollistaa TNC:n eri johtohenkilöiden sekä terminologien toiminnan kuvaamisen. Ufin-aineiston analyysin seuraavassa vaiheessa tarkastelemme myös erikoiskieliin ja ruotsinkieliseen termistöön liittyviä keskusteluja kokonaisuutena. Tavoitteena on selvittää, mitä kysymyksiä toisaalta TNC ja toisaalta suomalaiset asiantuntijat nostavat keskusteluun, miten keskustelu etenee ja mikä sen lopputulos on.

Lähteet

Björklund, S., Koskela, M. & Nordman, M. (Toim.) (2002). Språk som formar vär(l)den: festskrift till Christer Laurén på 60-årsdagen. Vaasa: Vaasan yliopisto.

- Bucher, A-L. (1994). Einar Selander till minne. TNC-aktuellt 1994:1. Saatavilla: https://terminologiframjandet.se/h552a9FtZ/wp-content/uploads/2021/03/TNC-Aktuellt_1994_1.pdf (lainattu 31.5.2021).
- Bucher, A-L. (2011). Focus on Terminology – Challenges and Experiences from the Swedish Centre for Terminology, TNC. Teoksessa: Truus Kruyt, Els Ruijsendaal, Willy Martin, and Henne van der Vliet (toim.). Terminology for Europeans (and beyond). Proceedings of the International Symposium on Terminological Services Centres. 87–98. Gent: Academia Press.
- Bucher, A-L. (2016). Nationella terminologicalentraler – i allmännyttans tjänst. Teoksessa: N. Pilke & N. Nissilä (Toim.). Tänkta termer – Terminologihänsyn i nordiskt perspektiv. Vaasa: VAKKI Publications 5. 72–99. Saatavilla: <https://www.univaasa.fi/de/sites/vakki/publications/tanktatermer/> (lainattu 15.4.2021).
- Bucher, A-L. (2017). Terminology work in Sweden. Teoksessa: M. Małachowicz & S. Grucza (Toim.). Polskie i europejskie nurty terminologiczne. Studi@ Nakowe 38. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. 266–282. Saatavilla: <https://portal.uw.edu.pl/documents/7732735/0/SN+38+M.+Ma%C5%82achowicz%2C%20S.Grucza%2C%20Polskie+i+europejskie+nurty+terminologiczne.pdf> (lainattu 5.4.2021).
- Engel, G. (1999). Heribert Picht. Teoksessa: A. Nuopponen, B. Toft & J. Myking (Toim.). I terminologins tjänst: festskrift för Heribert Picht på 60-årsdagen. Vaasan yliopiston julkaisuja, Selvityksiä ja raportteja 59. Vaasa: Vaasan yliopisto. 7–11. Saatavilla: <https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/7771> (lainattu 14.9.2021).
- Galinski, C. (1999). Terminology infrastructures and the terminology market in Europe. Knowledge Transfer in the Information Age. Teoksessa: K. Szabó (Toim.). Trans – Internet-Zeitschrift für Kulturwissenschaften. September 1998. Budapest. 74–87. Saatavilla: <http://www.nefmi.gov.hu/letolt/k+f/Six-Countries-Proceedings.pdf#page=74> (lainattu 14.9.2021).
- Hambraeus, G.H. (1957). John Wennerberg och TNC. Teknisk Tidskrift 87, 804.
- Jolkkonen, L. (2008). Om Nordens betydelse för terminologens identitet och kompetensutveckling. Teoksessa: H. Nilsson (Toim.). Med tydlig intension. En festskrift till Anna-Lena Bucher på 60-årsdagen. Solna: Terminologikum TNC. 86–91.
- Landqvist, H., Nissilä, N. & Pilke, N. (2017). "Gryta bör vara benämning för kärl av kraftigt material ..." Experters bidrag för att skapa terminologiska resurser. Teoksessa: M. Aasgaard & O. Våge (Toim.). Hvem er brukerne av terminologiske resurser – og hvordan når vi ut til dem? Rapport fra NORDTERM 2017 Kongsberg, Norge, 12.-15. juni 2017. Oslo: Språkrådet. 17–30. Saatavilla: <http://www.sprakradet.no/globalassets/vi-og-vart/arrangement/nordterm-2017/101273-konferanserapport-digital-versjon.pdf> (lainattu 15.5.2021).
- Landqvist, H. & Pilke, N. (2018). (O)lika? Två experters verksamhet inom ett terminologiskt nätverk. Teoksessa: L. Käätä, M. Enell-Nilsson & N. Keng (Toim.). Työelämän viestintä, Arbetstlivskommunikation, Workplace Communication, Kommunikation im Berufsleben. VAKKI Publications 9. Vaasa: Vaasan yliopisto. 92–104. Saatavilla: http://www.vakki.net/publications/2018/VAKKI2018_Landqvist&Pilke.pdf (lainattu 14.9.2021).
- Landqvist, H. & Pilke, N. (2020). Ingenjörer, termer och begrepp. Elektroteknikföretaget Aseas insatser inom ett svenskt terminologiskt nätverk 1941–1983. Teoksessa: H. Hirsto, M. Enell-Nilsson, H. Kauppinen-Räisänen & N. Keng (Toim.). Workplace Communication III. VAKKI Publications 12. Vaasa: Vaasan yliopisto. 253–266. Saatavilla: <https://vakki.net/index.php/2020/12/31/workplace-communication-iii/> (lainattu 15.4.2021).
- Landqvist, H. & Pilke, N. (2021). Intresse och engagemang: Kungliga Tekniska Högskolans insatser inom ett svenskt terminologiskt nätverk 1941–1983. Folkmålsstudier 59. Under utgivning.

”Av intresse för saken dristar jag mig att till diskussion framlägga ett par spörsmål” –
Kaksi suomalaista akateemista uranuurtajaa terminologiaverkoston kirjeenvaihdossa

- Laurén, Ch. (1993). Fackspråk: Form, innehåll, funktion. Lund: Studentlitteratur.
- Laurén, Ch. (2014). Om utvecklingen av en fackspråklig fakultet – och VAKKI. Teoksessa: H. Lönnroth (Toim.). VAKKI ry 1984–2014. Muistoja ja muistikuvia. Vaasa: VAKKI ry. 38–50.
- Laurén, Ch. & Nordman, M. (2004). Från tio böcker till stark profil. Institutionen för nordiska språk vid Vasa universitet. Teoksessa: H. Lönnroth (Toim.). Nordistikens historia i Finland. Tampere: Tampere University Press. 185–208.
- Nissilä, N., & Pilke, N. (2017). ”Rättsvans är ej så lyckligt”: Terminologisk förankring genom TNCs rundfrågor till sakkunniga. Teoksessa: E. Sköldberg ym. (Toim.). Svenskans beskrivning 35. Förhandlingar vid trettiofemte sammankomsten. Göteborg 11–13 maj 2016. Göteborg: Göteborgs universitet. 243–254. Saatavilla: <http://hdl.handle.net/2077/52211> (lainattu 15.1.2021).
- Picht, H. (2007). NORDTERM – et forum med tradition og fremtid. Teoksessa: J. Hoel (Toim.). Kunnskap og fagkommunikasjon. Nordterm 2007, Bergen 13.–16. Juni 2007. 35–47. Saatavilla: http://www.nordterm.net/wiki/no/index.php/Nordterm_15 (lainattu 14.9.2021).
- Pilke, N., Nissilä, N. & Landqvist, H. (2021). Organising terminology work in Sweden from the 1940s onwards. Participatory expert roles in networks. Teoksessa: N. Pilke, N. Nissilä & H. Landqvist (Toim.). Terminology as a Societal Resource: Possibilities and Responsibilities in a Changing World. Special issue of Terminology. International Journal of Theoretical and Applied Issues in Specialized Communication 27(1), 80–109. <https://doi.org/10.1075/term.27.1>
- Projekt Runeberg (2021). Dag Gundersen. Saatavilla: <http://runeberg.org/authors/gundedag.html> (lainattu 14.9.2021).
- Reuter, M. (2015). Sextio år av nordiskt språksamarbete. Teoksessa: C. Sandström, I. Cantell, E.-R. Grönros, P. Nuolijärvi & E. Sommardahl (Toim.). Perspektiv på lexikografi, grammatik och språkpolitik i Norden. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. 435–461. Saatavilla: https://www.sprakinstitutet.fi/sv/publikationer/svenska_publicationer/perspektiv_pa_lexikografi_grammatik_och_sprakpolitik_i_norden (lainattu 15.9.2021).
- Reuter, M. (1992). Swedish as a pluricentric language. Teoksessa: M. Clyne (Toim.). Pluricentric Languages. 101–116. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Sanastokeskus ry (2021). Saatavilla: http://www.tsk.fi/tsk/fi/sanastokeskus_tsk_ry-29.html (lainattu 20.9.2021).
- Selander, E. (1972). Terminologiarbete i Norden – erfarenheter i Sverige. Teoksessa: B. Molde (Toim.). Sprog i Norden 1972. København. 95–102.
- Seppälä, K. & Suhonen, S. (2017). Terminology Work in Finland – TSK’s Role. Teoksessa: M. Małachowicz & S. Grucza (Toim.). Polskie i europejskie nurty terminologiczne. Studi@ Nakowe 38. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. 342–353. Saatavilla: <https://portal.uw.edu.pl/documents/7732735/0/SN+38+M.+Ma%C5%82achowicz%2C%20S.Grucza%2C%20Polskie+i+europejskie+nurty+terminologiczne.pdf> (lainattu 5.4.2021).
- Sten, J. (2010). Tekniikan Waiheita. Finlandssvenska tekniker -kirjasarja osana suomalaista tekniikan henkilöhistoriaa. Saatavilla: <https://journal.fi/tekniikanwaiheita/article/download/63950/25258/> (lainattu 10.4.2021).
- Tekniska Nomenklaturcentralens årsberättelse 1941–1942. Västerås: TNC.
- Termer i tid – Tidens termer -projektin kotisivut (2021). Saatavilla: <https://sites.univaasa.fi/term/> (lainattu 31.5.2021).
- Vem och vad (1967). Jarl Salin. Teoksessa: Vem och vad? Biografisk handbok. Helsingfors: Holger Schildts förlag. 499. Saatavilla: <http://runeberg.org/vemochvad/1967/0499.html> (lainattu 10.4.2021).
- Wiklund, R. & Laurén, Ch. (1977). Ruotsi-suomi-ruotsi laskentatoimen sanasto. Redovisningens terminologi svensk-finsk-svensk. Helsinki: Otava.